

Lk 15,1-3.8-10

Do jeho blízkosti přicházeli sami celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. Farizeové a zákoníci mezi sebou reptali: "On přijímá hříšníky a jí s nimi!" Pověděl jim toto podobenství: Má-li nějaká žena deset stříbrných mincí a ztratí jednu z nich, což nerozsvítí lampu, nevymete dům a nehledá pečlivě, dokud ji nenajde? A když ji nalezne, svolá své přítelkyně a sousedky a řekne: 'Radujte se se mnou, poněvadž jsem našla peníz, který jsem ztratila.' Pravím vám, právě tak je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání."

Heuréka!

křičel prý radostně na ulicích starověkých Syrakus Archimedes. Když se koupal ve vaně, objevil fyzikální zákon, který se od té doby učí žáci sedmé třídy: *Těleso ponořené do kapaliny je nadlehčováno silou, která se rovná váze kapaliny, tím tělesem vytlačené.* Výkřik *Heuréka!* znamená *Našel jsem!* - Už to mám! A Archimedova radost nad tím objevem byla prý tak veliká, že vyběhl z vany a jak ho pánbůh stvořil, oznamoval svůj objev spoluobčanům. Bodejť by se neradoval, když mu jeho objev, nález oné fyzikální zákonitosti pomohl vyřešit královský úkol: usvědčit z podvodu zlatníka, který pro syrakuského krále zhotovil korunu nikoli z pravého zlata, ale pouhé slitiny zlata a stříbra.

A právě takové *Heuréka!*, *Našel jsem, už to mám!* - zaznívá jako radostný výkřik i v klíčovém momentě Ježíšova podobenství. Volá tak žena: „Nalezla jsem minci, drachmu, kterou jsem ztratila. Mám z toho velikou radost, pojďte to se mnou oslavit!“; zve přítelkyně a kamarádky.

Nález ztraceného – a radost z nálezů, kterou je potřeba sdílet s druhými, ta se vine všemi třemi podobenstvími 15. kapitoly evangelia podle Lukáše. Mimochodem, ta radost je pro tohle evangelium tak příznačná, že písnička *V království Bím místa dost*, kterou jsme minulý měsíc zpívali s dětmi, a snad stejně radostně ji budeme zpívat i dnes, se původně jmenovala právě *Evangelium podle Lukáše*. „Místa je dost i pro hříšníky / vstupným je smysl pro radost,“ to je evangelium. A podle Lukáše zvlášť.

Z čeho ta radost dnes plyne?

Z nálezů ztracené mince. Bylo jich někde v domácí kasičce deset. Jedna se zakutálela.

A trpělivé hledání – lezení z rozsvícenou lampou po všech koutech temného palestinského domu (za chvíli tyhle budovy s silnými zdmi a co nejmenšími okny příznačné pro subtropy budeme kvůli dlouhotrvajícím vedrům možná u nás stavět taky) – i pečlivé vymetání všech těžko dostupných koutů nakonec přineslo výsledek. Žena minci našla. A z nálezů ztraceného stříbrňáku má radost, jakou nejde prožít izolovaně. Svolá kamarádky, asi ne jen na kávičku, oslavit nález.

Radostně slavit, to je nejen podle Lukáše, ale podle samotného Ježíše jeden z příznačných rysů pro

společenství jeho učedníků. I když nad tím zákoníci z kruhů církevních i necírkevních reptají, právě nález ztracených je potřeba slavit. Pak zažíváme něco z radosti samotného Otce v nebesích, radosti andělské, radosti těch, jimž se narodil spasitel. Vždyť ten spasitel přišel právě proto, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. Co se totálně a prý jednou provždy tomu nebeskému Otci ztratilo.

Radost z toho, že Ježíš nalézá, že on sám společenství kolem sebe zakládá jako společenství nalezených, radost, která se odsud šíří ven, to je něco, co je pro církve příznačné. A pokud to z církve takhle nevoní, pokud se neozývá veselé a osvobodivé *pojďte slavit kristovské „heuréka“*, něco s tím společenstvím není v pořádku. A mesiášský nálezce to dává do pořádku právě příběhy, jako je ten dnešní. Tváří v tvář zapšklosti, úzkoprsosti a falešné starosti o to, aby nám to naše čistoučké prostředí nezaneřádilo moc těch nalezených (se všemi riziky, co sebou jejich návrat nese) se Ježíš o nás stará tak, že zdůrazňuje „hlavně, aby nezmizela radost.“

(Mince jako hříšník činící pokání)

Archimédovo *Heuréka* – zaznívalo kvůli královské zlaté koruně. Žena z podobenství takto volá kvůli nálezů ztracené mince, ale její radost není o nic menší. Srovnatelná radost. Ale ostatní reálie už srovnatelné nesou, právě naopak: rozdíl mezi královskou korunou a jednou zakutálenou drachmou je snad zcela zřejmý.

Když Archimedes vynášel svůj zákon, byla to událost, o níž referovali nejen v syrakuském Blesku, ale kterou potřeboval zmínit i vážený historik Plutarchos. Kdežto nález ztracené mince, to je v zásadě rutinní, každodenní záležitost.

Kdyby o takovém nálezů nějaký historik psal, by byl nejspíš za hodně velkého podivína. I kdyby měla hodnotu tisícovky, jakože drachma mívala často hodnotu daleko menší. Její nález se nedostane do učebnic, ani se ho nebudou žáčci učit nazpaměť. Dostal se do evangelia, jehož hlavní postavu, Mesiáše Ježíše, považovali za podivína tehdy i dnes. Mj. právě kvůli tomu, z jakých důvodů vypráví příběhy, jimiž zve k opakované radosti.

Ale ještě podivnější je, že radost nad nálezem ztracené mince Ježíš přirovnává k radosti nad kajícím se hříšníkem: *TAKTO - pravím vám, nastává radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem - pokání činícím.*

Vezmeme-li ten přírůbek doslova – tak jaké pokání může činit ztracená mince? Neživý objekt. Absolutně pasivní. Bít se v prsa? Volat *mea culpa*? Je to má vina, má převeliká vina?

Mince, to je předmět bez emocí, kus kovu. Jaké pokání, jaké obrácení či změnu smýšlení může podstoupit? Jo, ztracený syn z dalšího příběhu, ten mohl – šel do sebe, říká pěkně příběh... Ale jakýsi stříbrňák?

Ten není ani jak ten koblížek z pohádky, co se neposlušně a svévolně skutálel z okna, posmíval se lačným lovcům, až ho chytráka nakonec přechytračila a sežrala liška. Možná,

kdyby ho nepřechytračila, mohl se pak ten koblížek kát, že utekl babičce, dědeček zůstal hladový... - změnit smýšlení, přikutálet se zpátky domů a nechat se poslušně zkonsumovat.

Ale znáte nějaký příběh o minci, co vyskočila nebohé majitelce z peněženky, zatoulala se, litovala toho...? Mince je tak chladný a mrtvý předmět, že ani tu bajku o ní snad nejde vyprávět...

Ale možná o to jde. Tím srovnáním nesrovnatelného – že roli hříšníka činícího pokání hraje právě mince – se nám tu o samotném pokání říká něco velice podstatného. Pokání začíná zjištěním – je tu kdosi, kdo mne postrádá. Kdo mne hledá. Komu na mně záleží. Mně zatím vůbec nedošlo, že jsem nějak ztracený. Vůbec mne nenapadlo stavět se před jeho tvář, obracet se němu, natožpak zkroušeně či kajícím vyznávat „před tvou tváří Pane, nemám vůbec nic“. Ale stejně se mám dozvědět: je tu hledač ztracených. Ten, jemuž na mne záleží.

Takhle – bez předchozího pokání – to zjistil třeba Zacheus v Jerichu – když se k němu k překvapení všech zúčastněných pozval Ježíš na večeři, neboť „*Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.*“ Co se nevratitelně zakutálelo. A třeba docela lhostejně, bez kdovíjakého očekávání, setrvává v těch škvírách v podlaze, poddáno osudu, určenému prý ztraceným.

4. Kdo je pak ale ta žena?

Hodí se bezpochyby do páru k pastýři z předchozího příběhu. On hledal ztracenou, zahynulou ovci – ona stejně ztracenou minci. V té její vytrvalosti, důkladnosti a nasazení je něco z toho pastýře. A také v její odpovědnosti za ztracenou minci. Neříká – ztratila SE mi mince, jako by to byla vina toho zakutáleného stříbrňáku. Říká – *Já ji ztratila*. Neříká se odpovědnosti za ztracenou. Byť je ta mince ztracená, zůstává v dosahu její starosti a péče a námahy.

V tom je něco kristovského. V tom se ozývá Hospodinovo rozhodnutí: Já, já sám se ujmu ztracených. Anebo když Ježíš nevynechá ani takové ztracence a zatracence, jako byli celníci, ti přísloveční tuneláři, chřestící pytlí drachem, o které obrali své někdejší přátele, sousedy a spoluvěrce.

Kdo je ta žena?

Podle jednoho z výkladů tohoto podobenství hledá tu minci proto, že 10 stříbrných mincí tvořilo svatební čelenku nevěsty. Je to tedy jakási nevěsta dobrého Pastýře? Připouštím, že si teď pouštím z uzdy vykladačskou fantazii – ale nakonec proč ne? Proč by se nemohl vedle příběhu o **Pastýři** vyprávět příběh **o jeho nevěstě**? - o církvi?

Církev, sbor, společenství učedníků, které důkladně, pečlivě, vytrvale hledá ztracené, zakutálené na věky věků – společenství, které bytostně rozumí hledajícímu nasazení nebeského ženicha a vyznává „Místa je dost i pro hříšníky, vstupným je smysl pro radost“ – společenství, jež žije radostí z nalezených a ona se mu stává energií, již přetavuje v další hledání – není právě ono ta pravá nevěsta

Kristova? Místo, kde už občas může nastat ona radost jak mezi anděly nebeskými, tak i na zemi?

Amen.

Salvátor 24.6.18

Píseň 488

In: A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: "Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi. (Zj 21)

Píseň 399,1-7

Modlitba

Dáváš nové k životu Pane, a abys své dary připomněl a zpřítomnil, zveš nás do tohoto společenství. Tady slyšíme, že tvé království přichází, je nablízku jako záchrana a obnova – i tam, kde my bychom všechno vzdali. Tvé evangelium rozsvěcuje radost uprostřed smutku, otevírá oči pro lidi, které my považovali za ztracené, obnovuje rozbité vztahy, zahání předsudky, nedůvěru. Děkujeme, že na tom smíme mít podíl také jako společenství tvého lidu. Děkujeme, že se po svém životě i po světě kolem nás smíme rozhlížet očima těch, kdo z tvé obnovy žijí. Prosíme, ať jsme tímto evangeliem osloveni i v tomto společenství. Amen

Slovo k dětem – (truhla?)

Jak dlouho vás baví hledat, když něco ztratíte?

1. čtení Iz 54,1.5-8

Píseň 172

kázání

Píseň 694

Ohlášení

Přímluvy

Poslání Iz 55,6-7

Požehnání Iz 54,10

I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neustoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník." AMEN

Píseň 649